HE 208/2022 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi.

Teema: asiakasnäkökulma / ehdotukset

Esitän seuraavia ehdotuksia toimenpiteiksi hallituksen esitykseen:

1. Kotouttamisen toimivuuden parantamiseksi ja nopeuttamiseksi hallitus siirtää kotouttamispalveluiden kokonaisvastuun kunnille sekä selvittää ne keinot, joiden avulla kotouttamispalveluita on riittävästi tarjolla muuallakin kuin kasvukeskuksissa.
   ⇨ Onko varmistettu kuntien kyky hoitaa edellä esitettyjä asioita?
   ⇨ Miten varmistetaan kuntien rahoitus edellä esitettyjen asioiden hoitoon?

   Ehdotus: Olennaista on varmistaa ja sopia rahoitusedellytykset kunnittain ennen keinojen selvittelyä ja huomioida kotouttamispalveluiden tarve kuntatasolla, jonka jälkeen on tieto ja ymmärrys missä laajuudessa harkittuja keinoja on mahdollisuus toteuttaa kunnittain.

2. Hallitus huolehtii siitä, että maahanmuuttajien työllistymistä tukevien palvelujärjestelmien ja -rakenteiden toimivuutta parannetaan vastaamaan myös työllistävien yritysten tarpeita.
   ⇨ Miten toteutetaan palvelujärjestelmien ja -rakenteiden toimivuuden parannus?

   Ehdotus: Työllistäviä yrityksiä on hyvä kuulla ennen palvelujärjestelmien ja -rakenteiden muuttamista eli tehdään tarvittavat muutokset kerätyn yrityskyselyn pohjalta.

3. Hallitus huolehtii siitä, että työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyaikaa nopeutetaan. Hakemusten käsittely saa kestää enintään kaksi kuukautta.
   ⇨ Miten on tarkoitus toteuttaa käsittelyaikojen nopeuttaminen?

   Ehdotus: Selvitetään onko asia ratkaistavissa tietoteknisiä valmiuksia ja käsittelymenettelyjä kehittämällä vai tuleeko halvemmaksi huolehtia asia palkkaamalla lisää henkilökuntaa.

4. Hallitus ryhtyy toimiin kotoutumiskoulutuksen kieliopintojen uudelleen järjestämiseksi, jotta opetuksen laatu turvataan ja oppimistulokset paranevat vastaamaan niille asetettuja oppimistavoitteita sekä työelämän kielitaitovaatimuksia.
   ⇨ Mikä on vialla kotouttamiskoulutuksen kieliopetuksessa?

   Ehdotus: Ennen kieliopintojen uudelleen järjestämistä selvitetään kotouttamiskoulutuksen kieliopetuksen viat ja puutteet, jotta osataan kohdentaa uudelleen järjestelyn toimet.

5. Hallitus lisää oleskeluluvan saaneen maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaan sisältyvän kielikoulutuksen velvoittavuutta siten, että kielikoulutukseen sisältyy kielitaitoa mittaava koe.
   ⇨ Mitä tämän kielikokeen hylätystä suorituksesta seuraa?

Ehdotus: Selvitetään ennen päätöstä liittää kielikoulutukseen kielitaitoa mittaava koe kokeeseen osallistujalle kielikokeen hylkäyksen merkitys täsmällisesti.

6. Hallitus lisää turvapaikanhakijan vastaanottopalveluihin sisältyvän opintotoiminnan velvoittavuutta. Turvapaikanhakijalta tulee edellyttää suomalaisen yhteiskunnan toimintatapojen, sääntöjen sekä arvojen tuntemusta. Tämän varmistamiseksi tulee olla koe.
   - ⇨ Mistä turvapaikanhakija saa tiedon edellä esitetyistä asioista?
   - ⇨ Tuetaanko turvapaikanhakijaa tämän tiedon saamisessa?

   Ehdotus: Selvitetään edellytykset ja toimintatavat tukea turvapaikanhakijaa saavuttamaan yhteiskunnan toimintatapojen, sääntöjen ja arvojen tuntemus. Selvitetään mahdollisuus koota kokeen tietopohja kootusti ja helposti saavutettavaksi turvapaikanhakijalle.

7. Hallitus ryhtyy viivytyksettä toimiin maahanmuuttajataustaisten naisten työllistämisen edistämiseksi. Maahanmuuttajanaiset tulee asettaa kotouttamispalveluiden erityiseksi kohderyhmäksi.
   - ⇨ Miten maahanmuuttajataustaisten naisten työllistämisen edistäminen toteutetaan?
   - ⇨ Millä tavoin naiset asetetaan erityiseksi kohderyhmäksi?

   Ehdotus: Selvitetään maahanmuuttajataustaisten naisten työllistämisen edistämisen kohdennuskohteet ja -tukitoimintotarpeet. Määritetään ennen maahanmuuttajanaisten asettamista erityiseksi kohderyhmäksi mitä käytännön toimia tällä tarkoitetaan.

8. Hallitus huolehtii kolmannen sektorin eli järjestöjen ja vapaan sivistystyön osuuden kasvattamisesta kotouttamisessa sekä ryhtyy toimiin viranomaisten ja kolmannen sektorin välistä työnjaon määrittelemiseksi uudelleen.
   - ⇨ Miten tämä järjestöjen toiminnan kasvu rahoitetaan?

   Ehdotus: Selvitetään ennen viranomaisten ja kolmannen sektorin välisen työnjakoa järjestöjen edellytykset ottaa vastaan uusia toimintoja.

Asiantuntijalausunnon vahvistukseksi

Helsingissä 7.2.2023

Mukhtar Abib